

Írás és kiadóhivatal:

Öri-út 28. szám (Garai-bazár),
vél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:

Egy óra	--- 40 (80 fillér)	Félévre	--- 2.40 (4.80 Kor.)
Negyedévre	--- 1.20 (2.40 „)	Egyes szám	--- 20 fillér.

A Vasuti munkások országos szövetsége

Rottenbiller-utca 5a sz., I. emelet alatt van.

Ugyanezen házban lesz június 1-től a Magyar Vasutas szerkesztősége és kiadóhivatala.

A mi egyházunk.

Ha a haladásnak utjában álló akadályok legyőzése, az eszmékért való lángolás tüzeit elfojtó közöny megőrése, az ellenséges indulatoktól, szándékoktól birtokolt térnek elfoglalása győzelmet jelent: akkor a vasuti munkásság győzelmet ünneplhet, akkor szervezkedésének utjában diadalt jelentő zászlót bonthat ki annál az első határkőnél, ahol az országos szövetség alapköveit lerakta.

A magyar vasuti munkásság szervezkedésének mozgalmában korszakot jelentő dátum az 1906. év május 6. napja, amikor az országos szövetség megalakult. Jelenti annak a korszaknak a kezdetét, amelyben a szárnyas kerék rabszolgái az öntudatraébredés hajnalának derengő fényénél kezükbe kaparítottak az elnyomatásból való megszabadulásnak egyetlen és legyőzhetetlen, egész világ munkásnépét megváltó fegyverét: a szervezkedést. Jelenti, hogy azok a titokban szőtt álmok, amelyek a szinpárok, műhelyek, gépek embereinek szűbb jövőért sóvárgó lelkét benépesítették, amelyek a csüggedés és elkeseredés nehéz éjszakáján meglátogatták és vigasztalták, egytől-egyig valóra válnak. Jelenti, hogy azok a nehéz verejték csöppek, a munka martirjainak kiömlő vérei megtermékenyítették a jelen küzdelmeinek talaját, melyből a meghódított jövőnek piros virága kisarjad a számukra.

Mennyit kellett tünni, szenvedni és tenni, míg idáig jutottunk? Hányszor kellett a saját vérünkből táplálni a reményt, hogy a csüggedés el ne hervassza? Hány nyílt és titkos ellenséggel, ránk rontó erőszakkal, elébünk csuszó cselszövénnyel, lappangó árulással, bénió közönnyel kellett megküzdeni, míg ezt az első lépést meg-

tehattük a diadalhoz? Ki venné most ezeket számon, ki tekint vissza a multra, mikor előttünk a sovárgott jövőnek színes panorámája tárul ki és lelkünkbe cseng a próféta szava:

— Ez az ígéretnek ama földje, mely a tiétek leszen, csak ne csüggedjete. Vessetek rá egy pillantást és menjete előre!

Ki az, aki megállna itt, hogy sebeit olvasgassa, hogy elhullatott verejtékeinek nyomát szemlélgesse az elhagyott uton, hogy leüljön és mint Izraelnek Mózesre meghaljon a Nebó hegyén, miután megpillantotta az ígéret földjét? Nem kell-e most már még nagyobb erővel, még izzóbb lelkesültséggel és elszántabb bátorsággal előre törnünk, hogy elérkezhessünk az emberi szabadság, a jólét, a boldogság, ígéret-földére? De igen!

Ezért mi eme győzelmet nem ünnepeljük hangos trombita-szóval, nem részegedünk meg a diadalnak mámorától. A megvívandó küzdelmeknek egész sorozata vár ránk. Csapatszemet tartunk magunk felett és megyünk tovább. A tábor megnövekedett, az első győzelem a harci kedvet feltüzeltelte, az erőt megedzette, induljunk!

Ez az első lépés csak azt mutatta meg, hogy diadalmasan haladhatunk előre, azonban a teljes győzelemig még hosszú az út. A szövetségnek a várát felépítettük, de ez a vár csak úgy lesz erős, ha minden katonája a falain belül az ormon lengő zászló alá gyűl, hogy bátyáit védelmezze, hogy falai között a közös érdek közös védelemre találjon. Ezek és ezek vannak még, akik szétszórtan, erőtlen csoportokban kóvályognak, nem lelük az utat és toborzónknak riadója nem hat a fülükig s ha elhat is, nem értik meg. Ezeket és ezeket kell még ebbe a várba vezérelni, hogy erőnk növekedjék, hogy a felépített vár hivatásának megfelelően, hogy a ránk törő ellenség a falakon kívül rekedtetet a sáncárok betömésére ne használhassa fel bátyáink ostromában. Győzelmi ujjongások helyett a ránk háramló kötelességek teljesítésének nehéz, de nemes feladatát érezzük át.

Azt már keserű tapasztalatok bizonyították be előttünk, hogy a magyar vasuti munkásságnak nincs őszintébb és hatalmasabb barátja önmagánál. A jelszavak és ígéretek embereiben való bizakodásnak mindannyiszor szomorú csalódás lett az ára. A hajlongások, a könyörgések nem a joghoz, csupán az alamizsnához juttatnak. Hát alamizsna kell nekünk? Hát a munkában meggörnyedt derék mélyebbre görnyedjen-e azért, hogy méltó bérért, embert megillető jogait megkapja? Csak könyörögni tudjunk-e vagy követelni is elég erősek legyünk?

A szervezkedéssel adjuk meg ezekre a kérdésekre a választ, azzal a szervezkedéssel, melynek ereje megdöngeti vagy — ha kell — bedöngeti azokat a kapukat, amelyek elzárják előlünk mindazt, ami megillet, mindazt, amihez jogunk van, mindazt, amit kivívni emberi kötelességünk. A világ összes munkásainak szervezkedése nem sokára új világot fog teremteni. Nincs az a munkás-osztály, amely ölbe rakott kezekkel nézné a tőke és munka rettenetes harcát. Minden egyes elszalasztott perc megtoldása a jelen nyomoruságos életének és megrablása a jövőnek. Ütött az óra, fel a munkára!

A vasuti szervezett munkásság diadal-érzettel tekinthet a szövetség megalakítására, de ez a győzelem senkit se tévesszen meg. A szervezkedés munkájában ez nem a véget, csupán a kezdetet jelenti. Kezdetét annak a soha meg nem szűnő mozgalomnak, melynek hivatása lesz a szövetség keretében egy testté, egy lélekké változtatni a vasuti munkások ezreit. Kezdetét az öntudatra ébredésnek, melynek világánál fel kell ismerni a nyomoruságot, az elnyomatást, az ellenséget, a jóbarátot. Kezdetét a szervezkedés hatalmának, mely megszerzi számunkra a jövőt.

Ti, akik tanui voltatok annak a lelkesedésnek, mely a szövetség megalakulása napján előntötte a szíveket, tanui voltatok a vasutas munkásság eme lélekemelő pünkösdi-ünnepének, mint az apostolok vigyetek magatokkal ihletet a szervezetlenek sok nyelvű

népe közé és az itt nyert lelkesedésnek a nyelvén prédikáljátok a munkások evangéliumát, a szervezkedés valóságát, a diadalmos jövőben való megdönthetetlen hitet.

Téritgessetek a szövetségnek, a munkásság érdeke templomának a számára hiveket, hogy a mi most felépült egyházunk testben-lélekből meg erősödjék, hogy nem a tulvilági életben való hit fanatikus ábrándozóinak a nyelvén, de a mostan érzett nyomorúságotól való megszabadulás bizonyosságának élő nyelvén elmondhassuk a mi egyházunk falai között:

— Mienk lesz a jövő!

S Z E M L E.

Mennyit «hoz» egy vasut?

A kapitalista sajtó állandóan siránkozik és a fogát csikorgatja, hogy az «üzlet»-nek sehogyan se kedvez mostanság az idő s a profit folytonosan hanyatlik. Ha azonban megjelennek azoknak a vállalatoknak az üzleti jelentései, melyek nyilvános számadásra vannak kötelezve, egészen más valmit tapasztalunk. Zsíros osztalékokra, magas kamatokra találunk. Tessék csak végignézni a szegény aussig-teplitz-i vasut évi jelentését. Mennyit is vett be ez a társaság az 1905. évben? Éppen 4.388,702 K-t, 1.464,380 K-val többet, mint az előző évben. Az osztalék 11 percentes, vagyis minden részvény után 110 K-t fizettek ki. *Szegény részvényesek! Milyen gazdagok is lehetnek ott az alkalmazottak!* Mert ugyan ki is dolgozott meg azért az óriási összegért? Mindenki láthatja, hogy a munkások izzadságából és erejéből kristályosodott ki az a sok bankó, meg aranypénz. Mindenki láthatja, hogy milyen értéket képvisel a proletariátus munkás karja. De azt is láthatja mindenki, hogy ki zsebeli be a munkásság megérdemelt keresetét. Örömtől sugárzó arccal markolja fel a henyélő részvényes az osztalékokat, melyek újból

olyan busások, mogorván és sajtó szívvvel teszi a zsebébe az alkalmazott nyomorúságos bérét, melyért kénytelen életét, egészségét föláldozni. És még akadnak olyan hivatalnokok, akik, ha valami pár koronányi pótlékot kapnak, mindjárt rohannak az igazgatóságához és nagy alázatosan hálálkodnak. Milyen alávaló állapot is az ilyen ember. Ahelyett, hogy jogos felháborodásában tiltakoznék az ellene elkövetett jogtalanság ellen, megcsókolja azt a kezét, mely nagy fáradtsággal kiérdemelt bérének kétharmadát elveszi tőle. Igazán nagyszerű a kapitalizmus eljárása. Megvásárolja a szegény munkás erejét s egy pár morzsát vet oda neki. Mikor a mult évben az aussigi mülhelymunkások a bér-szabályzat reformálása érdekében beadványt intéztek az igazgatóságához, rövidesen elutasították őket azzal az indokolással, hogy a kérelmük teljesíthetetlen. Persze, akkor nem a részvényesek kivánalmairól volt szó. Az igazgatóságnak csupán az a kötelessége, hogy gondoskodik a nyereség emelkedéséről, azért a munkások mellékesek előtte. Hogy mennyire felszöknek ez a közel másfél milliónyi haszon, ha a személyzetet tisztességesen fizetnék, ki törődik azzal, ki bánja azt? Ezeknek a számoknak a legkorlátoltabb embereket is gondolkodóba kell ejteniök, mert világosan feltűntetik, hogy milyen szerepet játszik a mai társadalomban a munkás.

B É L F Ö L D.

Vasut Oravica és Zsidovin közt. A krassószórény megyei Oravica és Zsidovin közt a közel jövőben vasuti vonalat fognak létesíteni. A vasut ügye tizenöt évi vajadás után végre annyira jutott, hogy a közigazgatási bejárás megtörtént, a kiigazított tervek és a költségvetés a kereskedelmi minisztériumban vannak és az érdekelt tizenhat község, valamint a vármegye is nagyobb összegeket szavaztak meg a vasutépítés céljaira.

K Ü L F Ö L D.

Passzív rezisztencia a Wien-Guntramsdorf-Baden-i helyivasuton. A Wien-Guntramsdorf-Baden-i helyivasuton még mindig

változatlanul tart a passzív rezisztencia, anélkül, hogy ennek a vasutnak igazgatósága annyi fáradságot vett volna magának, hogy a személyzettel tárgyalásba bocsátkozzék. Ez annál sajnálatraméltóbb állapot, mivel a forgalmat nehezítő viszonyokból folyó következményeket eddigelé kizárólag csak a fuvarosok, szállítók s más hasonló érdekeltek voltak kénytelenek viselni, akik a nagyon is érezhető késések miatt, melyeket a szállítványok selyenek meg legjobban, igen jelentékeny károkat kénytelenek elszenvedni. Hogy a forgalmi előírás szerint, szabályosan történő lebonyolításból származó károk nem jelentéktelenek, az abból is kiténik, hogy mióta a passzív rezisztencia tart, napjában tíz-tizenkét vonattal kevesebb képes csak közlekedni, mint rendszeren.

Argentiniából írják buenos-aires-i munkástársaink, hogy a mult év végén és ez év elején sztrájkba álltak a rosario-i kikötőmunkások s ez a sztrájk lassanként valamennyi kikötőre áterjedt. Ezenkívül Buenos-Aires-ben is éltek a sztrájk fegyverével a közuti-vasut alkalmazottai.

Országos Szövetségünk alakuló közgyűlése.

Vasárnap alakult meg a Vasuti Munkások Országos Szövetsége. Ünnepe napja volt ez a vasuti munkásoknak, de nem az ünnepe napok hétköznapi értelmében. Ha a közgyűlés lefolyását vizsgáljuk, talán kissé szürkének, csöndesnek találjuk. Az volt; szürke, egyszerű, mint amilyen a munka. Nem hangulat-keltés, népszertiség-szerzés, nem a nyilvánosság előtt való dobpergetés volt a cél. Hiszen ha az ország vasuti munkásait azért kellett volna összehozni, hogy a napilapok dicshimnuszokat zengjenek a vasuti munkásokról, ezt ugyan nagyon könnyen elérhettük volna. Eddig az ilyen csillogó semmivel, tarka szóvirág-bokrétával beérte a vasuti munkás és koplalt mellette. Hosszu álom után jutott annyira, hogy nem törődve más

A „Magyar Vasutas” tárcája.

Május győzelme.

Írta: Eisner Kurt.

Karácsony, Husvét és Pünkösöd fontos tanácskozássra hívták a Császárszületésnapját és a Szedán-ünnepet. Arról volt szó, hogy a régi, jó és derék ünnepeket egy új, vakmerő betolakodó ellen megvédelmezzék, aki meg merte azt tenni, hogy saját jogából és saját erejéből, sőt hatósági engedély és egyházi áldás nélkül ünnepnappá csapjon fel. A vádlottat, kezét bilincserverve, egy zsandár vezette elő. Szép, erős ifju volt, főlemelt fölvel lépett be, mosolyogva viselte láncait s szemei ragyogtak. Május Elsejének nevezte magát s épen nem látszott gonosztevőnek. Karácsony emelt szót kenetteljes hangon és lágy alázattal: «Kedves fiatal barátom! Minek jössz ide, hogy békénket zavard? Lásd, én kétezer éves vagyok, sokat tapasztaltam s tiszteletben tart a kereszténység minden népe. Királyok és pápák térdelnek előttem, a leggazdagabbakat és legszegényebbeket egyenlő kegyben részesítem, mély érzellemmel töltöm el az aggok és gyermekek lelkét. De ki engedte meg neked, te szeleburdi, hogy hozzájuk hasonlóan ünnepelesd magad a népekkel? És micsoda új, magasztos és megengedett üzenetet hozasz nekünk te, Május Elseje.

«Hurrá» kiáltott a Császárszületésnapja s felhajtott egy korsó sört.

Május Elseje pedig egyszerűen így szólt: «Én a népek békéjét hirdetem!»

Erre Karácsony felkacagott s így kiáltott: «Az csakugyan valami új dolog, te gyermek! Hisz a népek békéjét hirdetem én kezdet óta. Hát sohsem hallottad, te istentelen fickó: Béke a földön s megelégedettség az embereknek.»

«Azt a népiskolában könyv nélkül tanultam,» — felelte Május Elseje, «de e mondás értelmetlennek látszott előttem. Nevezz meg egyetlen egy évet, te Karácsony, amelyben a népek a te uralmad alatt, a te nevedben mint vad állatok meg ne támadták volna egymást. Hiszen katonák a te legkedvesebb játékszered! Mondj egy harcot, melyet te megakadályoztál, egy gyilkosságot, a melyet feltartóztatál, gyűlöletet, a melyet megszelídítettél, akkor kész vagyok alávetni magamat s fiatal uralmamról lemondani.»

«Mindenesetre — hm — de mégis kérlek szépen,» dadogta Karácsony. De mivel semmi sem jutott eszébe, szeliden így szólt: «A béke nem e világból való. Én a lélekre hatok s a tulvilágért. Más valami azonban a nemzeti becsület, mely parancsolja, hogy az istenért, a királyért s a hazáért meghaljon az ember.»

«Hurrá,» szakította félbe Császárszületésnapja s felhajtott egy korsó sört.

Karácsony folytatta: «Látod, te az én mélyebb felfogásomat félreértetted. Én is a népek békéje mellett vagyok, de a harc elkerülhetetlen. Az örök béke álom és pedig

nem is szép, mondta a nagy Moltke, pedig az is számottevő keresztény volt.»

«De én» — szólt Május Elseje, «az embereket az igazságban akarom egyesíteni. Nekik közösen kell munkálkodniok, műveltségért és szabadságért küzdeniök s művelődés javait gyarapítaniok.

«Az esztelenség,» vélekedett bosszusan Karácsony. «Te csak félrevezeted az embereket. Ha jobbat nem akarsz, akkor vigyen az ördög, — ah bocsánat, úgy gondoltam, hogy az ég legyen kegyelmes irántad. Hivatkozhatol-e valami jobb jogra?»

Május Elseje felelt: «Én az egyenlőséget hirdetem mindazoknak, akik dolgoznak.»

«Régi, ősrégi dolog,» gunyolódott Karácsony. «Ép ez az én főtevékenységem. Én egyenlő fényvel világítom meg a kunyhókat és palotákat. A legcsekélyebb is részesül áldásomban. Ha mást semmit sem tudtál fölfedezni, akkor fölösleges vagy, én magam mindig az egyenlőség mellett voltam.»

«Az egyenlőség mellett,» viszonzá Május Elseje, «hogy a szegények s a gyermekeik nyomorban s kinban ezer fényes művet alkossanak, melyeken aztán a gazdagok gyermekei ujjongjanak.»

«Már a világ így van berendezve,» prédikált Karácsony. «Csak az isten előtt egyenlők az emberek, a földön különbségeknek kell lenniök. Ezt csak belátod?»

«Nem» magyarázta Május Elseje. «Én komolyan akarom azt, amiről ön csak beszél — ez az én hivatásom. Én az emberiség megújítását akarom —»

hazafias érdemei a magántitkárkodás terén, ezeknek az érdemeknek ily módon való megjutalmazása legalább is van olyan korrupt, olyan furcsa és olyan igazságtalan, mint mikor a szinigazgatóból postatitkár csinált a régi, átkos kormány. Mindössze az a különbség, hogy a szinigazgatóból akkor titkár, most meg a titkárból vasuti ellenőr lett.

A fűtőházi állapotok.

Ha a Máv. munkásainak nem irigylésre méltó helyzetét osztályozni akarnánk, a fűtőházi munkások bizonyára nem utolsó helyet foglalnának el a nyomorúságban és a testet-lelket ölő nehéz munkában. Mulasztást követnénk el, ha ezekre az állapotokra, amelyek a türethetlenséggel határosak, reá nem mutatnánk.

A fűtőházi munkások is panaszkodnak már hosszú idők óta, de sajnos nem igen akad, aki meghallgassa ezeket a panaszokat. Az a pár száz kiváltságos, kik a Máv. munkásainak a helyzetét dirigálják, saját sorsuknak szemüvegén nézik a világot.

A fűtőházi munkás jajveszékelt, a megélhetést nem biztosító munkabér, az egészségtelen fűtőház, a goromba bánásmód, a tisztasági berendezések hiánya miatt, csak a főmérnök urak legyenek megelégedve a rendes előléptetéssel, az utazási diétával és bőséges megtakarítási jutalékkal.

Sehol sem lehet talán jobban bizonyítani, mint a fűtőházi munkásoknál, hogy hiányoznak mindazon egészségügyi berendezések, amelyeknek hiányáért az állam minden gyártalajdonost pénzbírsággal sújtana. Egyszóval a fűtőházi munkások helyzete olyan, hogy arcába kergeti a vért minden humánusan gondolkodó embernek, ha átérzi és átgondolja, hogy milyen viszonyok mellett kénytelenek a fűtőházi munkások nehéz és fárasztó munkával életüket tengetni és pedig nem holmi kizsákmányoló magánvállalatnál, hanem a jó példával előljáró, a társadalmi reformokat alkotó, a modern magyar állam minden fűtőházában.

A fűtőházi munkás nem számít, ha kidől, ha munkaképtelenné lesz jön helyette száz; ez a felfogása a fűtőházak vezetésével megbízott mérnök uraknak. A magy. kir. államvasutak igazgatósága, amely folyton emelkedő számban szállítja be millióit az állampénztárba és milliókat dobál ki a szalonkocsik fényes és pazar berendezéseire, az állam eme hatalmas és gazdag vállalat igazgatósága még kevésbé törődik vele.

A fűtőházakban folyósítandó jutalékoknak nagy részét nem a munkások, hanem az igazgatóság vontatási osztályában alkalmazott felügyelő és főfelügyelő urak emésztik fel. A fűtőházi viszonyokkal legkevésbé ismerős főfelügyelő az igazgatóságnál az összes fűtőházak után több jutalékot kap, mint három fűtőházi munkás egész évi fizetése. A fűtőházi dolgokban járatlan vasutas méltán kérdezheti azt, hogy miért van ez így? Röviden lehet reá felelni és pedig azt, hogy az a pár száz kiváltságos uri vasutasnak a kényelme szükségét ne szenvedjen. Az az elv, hogy minél több jövedelem sajtoltassék ki az államvasutak intézményéből, ami évről-évre sikerül is, nem a főmérnök, nem a főfelügyelő urak zsebire, hanem a szegény munkások nyomorúságának a rovására megy. Ki törődik azzal, hogy a fűtőházi munkás barom módra agyondolgozza magát? Ki törődik azzal, hogy a fűtőházi munkás hosszú és piszkos munkája után úgy néz ki, hogy saját édes gyermekei is megijednek tőle? Ki törődik azzal, hogy a fűtőházi munkás silány béréből nem bír megélni és hogy kora ifjúságában kidől a munkából?

Ezt az éneket csiripelik már a fűtőházi verebek is. Ezt az állapotokat már mindenki tudja, csak az, akinek tudni kellene, nem akarja se tudni, se látni. Itt volna már az ideje, hogy a kereskedelmi miniszterium ne

csak liftek építésével, új pályatestek alkotásával, hanem a munkásainak halaszthatatlan érdekeivel is törődjék. Mert nem csak az a szociálpolitika, ha új tömegeknek munkát biztosít az állam, hanem az is, hogy ha a meglevő munkásainak élet- és egészségügyi követelményeire is gondol. Tessék csak a jövedelmek osztogatásánk srófját egy kissé lejjebb csavarni, akkor majd cseppenhet a munkásoknak is. Külömben ezekhez az állapotokhoz nem kell kommentár, ékesebben szólnak minden szónál maguk a tények.

A csatorna-tisztításnál alkalmazott munkások helyzete nem nyomorúságos, hanem a szó teljes értelmében kétségbeejtő. A kötéltáncot járó komédiás se keresi meg a kenyerét olyan keservesen, mint a csatornatisztító munkásnak nevezett emberi pária. Kitéve az időjárás változatosságainak, legyen 30 fokos meleg vagy hideg, vagy bármilyen zivataros idő, egy pillanatra sem lehet félre állaniok. Ott kell állaniok, mint a posztra küldött katonának. Naponta átlag 70—80 gépet kell kezelniök, sok fűtőházban a gépeket meg kell fordítani, vizet adni, a gépekből a pernyét kihuzni és a salakot a kocsikba rakni. Ez mind a csatornatisztító munkások feladata. Ez a munka oly egészségtelen, hogy nincs az a homoksivatagban vándorló ember, ki több port és hozzá még fojtó szénfüstöt nyelne, mint a csatornatisztító munkás. A csatornatisztító munkásnak még ha vasból volna is a tüdeje, nem volna csoda, hogy ha élete közepén a legveszedelmesebb emberi betegségben, a proletár betegségben: tüdővészben pusztulna el. Amellett ez a munka olyan piszkos, hogy legalább minden munkásnak hetenként két ruha kellene, ha testi tisztaságát csak legkevésbé is meg akarná óvni. Ezért pedig 2 K-tól 2-40 K-ig terjedő napszámot kap, sőt a vidéki fűtőházakban még 10—20 százalékkal kevesebb a napszám. Ugyancsak össze kell szedni minden munkásnak a számtani tudományát, hogy keservesen megdolgozott bérét a legszükségesebb kiadásokra széjjel tudja osztani.

A *kazánmosó munkások* sem mennek hálaadó istentiszteletre a «Máv.» atyuskáinak hosszú életéért köszörögni. Csak ismétlésbe bocsátkoznánk, ha a kazánmosó munkások helyzetét ismertetni akarnók. Közös testvérek ők a nyomorúságban, szenvedésben a többi fűtőházi munkásokkal. A kazánmosás bizony nem azon munkák közé tartozik, ahol glaciékeztüvel lehetne dolgozni. A kazánmosó munkás élete olyan, mint a halé, mindig a vízben van. Csak míg a halnak éltető eleme a víz, míg a hal vígan lubickol a vízben, addig a szegény kazánmosó munkás a legzordabb időben is kell, hogy gépek alatt bujkálva dolgozzék, a ruhája teljesen ráfagy és úgy néz ki, mint egy vízbe esett ember.

Számos munkástársunk egészségügyi követelménye, hogy a kazánmosók vízhatlan ruhával láttassanak el. Ha a főmérnök urak csak egy állomás közt mennek a gépen, hordják a drága bundát, akkor talán a vízben, fagyban dolgozó munkások is kaphatnának egészségük védelmére ruhát.

A *szénrakodó munkások* se foglalják el az utolsó helyet a nyomorúságban a «Máv.» fűtőház fekete rabszolgái között. Szándékosan írjuk, hogy «fekete rabszolgák», mert hiszen a mi a bányász a föld mélyében, az a szénmunkás a föld felszínén. Egész napon át szakadatlanul adogatni a szénkosarat a gépekre, a szén- és füst-port beszívni, még a legerősebb szervezetű embert is tönkre teszi. Nem is ünnepelnek a szénmunkások 30 évi szolgálati jubileumokat, ha ugyan az ilyesmit jubileumnak lehetne nevezni. Kora ifjúságban, duzzadó erővel, tápláló reménységgel jön a vasúthoz a szénmunkás, hogy pár év múlva a tüdővész embere nagy számát szaporítsa. Joggal és minden tulás nélkül lehet állítani, hogy alig van munkás, akinek terhesebb igát kell huznia, mint a szénmunkásnak. Ha az ember

látja őket, szinte megesik a szive rajtuk, mert hiszen valóban sokszor emberföldötti az a teher, amely vállalkat nyomja. Nincs egyetlen szénmunkás sem, aki a nyugbérét élvezhetné, mind belepusztulnak a kimondhatatlanul nagy és fárasztó munkába, vagy idővel kikerülnek oda, ahol nincs panasz: a temetőbe.

A nyomorúság gárdájába sorakoznak még a *fűtők is*. Lehetetlen a magyar szótárba illő jelzőt találni azon helyzet jellemzésére, amelyben a fűtők sinylődnek. A fűtő egy teljes hónap alatt teljesít 600—650 óra kimerítő szolgálatot. Azt a nyers vasanyagot, a gépet sokkal jobban kimélik, mint az embert, a fűtőt. A gép sokkal kevesebbet fut meg havonta, mint amennyi szolgálatot a fűtő tesz. Nyilván azért, mert fűtőt lehet kapni amennyi kell, azonban a gép kizsákmányolása egyben az anyag rongálása is, ami pénzbe kerül. Már magában az, hogy a fűtő 16—17 órán át dolgozik a gépen izzasztó munkát, már ez is kizsákmányolása az emberi munkaerőnek. De ehhez még hozzá járul, hogy a fűtőnek a vonat indulása előtt kell végezni a tömitést, a kenést, a favágást, a vizállást mutató üvegeket rendbe hozni, a gépet és a kenőbeleket meg kell tisztítani, a vonat megérkezése után fordítani, szerelni, vizet venni és ismételten tisztogatni. Ily sok teendő és ily hosszú munkaidő után nem csoda, ha a fűtő kimerülten haza vánszorog, még a házőrző eb is megugatja, mert csak vendégnek jár haza a saját hajlékába.

Az *ipari munkások* helyzete se valami rózsás a fűtőháznak nevezett rabszolga telepen. Sok a munka, kevés az ember, ezzel a pár szóval megmondtunk mindent. A gépek száma, a munka többlete folyton szaporodik, de ments meg isten, hogy akár a munkás, akár a munkadíj emelkedjen Valóságos hajszolói akkord munkát kell végezni a fűtőházi ipari munkásnak, mert a gép szükséges és utra készen kell, hogy legyen.

Ha a fűtőházi állapotokat és minden munkásnak, aki a fűtőházban foglalkozkodik a helyzetét le akarnánk írni, nem lapokat, hanem könyvköteteket lehetne összeállítani. A vasárnapi munkaszünet nemlétezéséről, a mosdóhelyiségről, a füst leeresztő kémények hiányáról, a goromba bánásmódról, a pénzbírságok virágzásáról és sok egyéb más dolgokról de sokat lehetne beszélni! De beszélni is fogunk, mert öntudatunkhoz mérten ezen állapotokról beszélni is kell.

Az országos szövetségünk megalakult, a fűtőházi munkások számára is ütött a cselekvés órája.

A fűtőházi munkások lelkében is bontogatja szárnyait a jobb létért való küzdelem. A közös nyomorúság testvéri összetartáshoz vezette őket és értsék meg, hogy a Szövetség megalakulása és ehhez való csatlakozása a fűtőházi munkásoknak egy nagy lépés, amelylyel célukhoz közelednek.

Az országos szövetségnek haladéktalanul kell foglalkoznia, a fűtőházi munkások tartóhatatlan helyzetével. Mihelyt a szövetség átesik a vidéki megalakulások formáig, a fűtőházi munkások helyzetét emlékiratba összefoglalva, illetékes helyre kell juttatnunk.

Célunk azonban nem áll meg egy emlékirat határánál. Minden kérésnek, minden jogos követelésnek csak akkor van súlya, ha szervezett tömeg áll háta mögött. Szervezés nélkül csak rimánkodásnak tekintenek nélkülözhetlen kérelmeiteket, azonban ha a szervezkedés imponáló hatalmával és erejével léptek fel, eredményt értek el.

Fűtőházi munkástestvéreink, emberek vagyunk! Féltőn vagyunk, de az igazi harc csak most kezdődik. Ne legyen Magyarországon fűtőházban egy munkás sem, aki ne ismerné a szövetségünk igazságait. Ne legyen egy munkástársunk sem, aki vonakodjon kezet fogni velünk. Menjetek széjjel minden fűtőházba; mintha egytől-egyig apostolok volnátok. Öntetek reményt a nehéz munkában megtört lelkekbe, gyujtsatok

világosságot az agyakba, hogy van és lesz még mód arra, hogy egy szebb és jobb jövő virradjon a fűtőházi munkásokra és ez a mód a Vasuti Munkások Országos Szövetségében való szervezkedés. Minél többen lépünk be a Szövetségbe, annál hamarabb véget ér a mai rendszer, annál előbb elérjük a boldogabb jövőt.

Fűtőházi munkás.

GYÜLÉSI TUDÓSÍTÁSOK.

Karánsebes. Karánsebesi munkástársaink múlt hó 29-én tartották meg értekezletüket a szervezkedés tárgyában. Az értekezleten a temesvári szervezet nevében Szopka Vilmos és Leszczynszki Ferenc munkástársaink jelentek meg, akik lelkes szavakkal ismertették a szervezkedés célját és a Szövetséghez való csatlakozás hasznát. A jelenlévő munkástársak körében azonnal szép sikerrel kecsegtető mozgalom indult meg a helyi-csoport megalakítására. Kimondták, hogy csatlakoznak az Országos Szövetséghez, melynek kebelében el fogják érni mindazt, amiért eddig szétszórtan, egyenkint és különféle eszközökkel küzdöttek.

Munkács. Munkácsi vasutas munkástársaink múlt hó 29-én tartották meg értekezletüket a szervezkedés és az Országos Szövetséghez való csatlakozás tárgyában. Az értekezleten a munkácsiak és a közeli állomások küldöttei vettek részt. Magyar Gáspár (Munkács) munkástársunk ismertette a szervezkedés és a Szövetség célját. A jelenlévők nagy lelkesedéssel fogadták az előadást és kimondták, hogy megalakítják a helyi-csoportokat és csatlakoznak az Országos Szövetséghez, melynek alakuló gyűlésén megbízott által képviseltették magukat.

Bpst Dunapart. (Raktári munkások gyűlése.) Folyó hó 2-án a Dunaparti raktári munkások a Soroksári-u. 108. szám alatti Horváth-féle vendéglőben igen jól látogatott gyűlést tartottak. A gyűlés napirendjének előadója Garai Armin munkástárs volt, ki a gyűlés hallgatóinak zajos helyeslése mellett festette le a raktári munkások sanyaru és nyomoruságos helyzetét. Rámutat arra, hogy ezen rendszert csak a szervezkedés erejével lehet megdönteni. Felhívja a raktári munkások figyelmét az Országos Szövetségre, amely az ő érdeküket is elő fogja mozdítani. Felszólalt még Geiger Sándor munkástársunk, ki szintén szép szavakkal magyarázta a szervezkedés szükségességét. Szavait munkástársaink zajos éljenzéssel fogadták. A gyűlés igen szép eredménnyel járt, a Dunaparti munkások mind csatlakozni fognak Szövetségünkhöz.

LEVELEZÉS.

Debrecen. (A bognárok helyzete). A debreceni műhelyben is vidáman folyik a gyöngyélet, de nem a munkásokra, de még kevésbé a sanyargatott bognárságra nézve. A bognároknak már több, mint egy éve, minden iparkodásuk ellenére is alig van keresetük. Munka, az van rogyásig, de kereset, az — nincs. Az elmúlt hónapban is 35—45 százaléka volt minden csoportnak. Ha kilincselni járnak, még jobban rontanak a helyzetükön. A múlt év decemberében a téli nyomor arra kényszerítette ráadásul a bognárok jórészét (45 bognár közül talán 10 volt ki ezt nem tette) hogy életbiztosítási üzletet kössenek. A kötvényükre felvettek egyenként 200 korona kölcsönt, hogy valahogy átküzdhessék a telet. Ilyesmi persze nem mehet titokban, a felügyelő tudta is a dolgot, de nem szólt semmit, míg közöttük volt az ügynök; azt gondolván, hogy nem fognak a nyakára menni jobb keresetet kérni. De amikor az egész munkásságnak étharmad része biztosította magát, illetve

felvette a kölcsönt, kiírta nagy bölcsen a hirdetések közé: ne vegyenek fel kölcsönbiztosítást, mert ez nem előnyös, sőt igen megterheli a felvevőt. Ezt a munkások persze jól tudták a felügyelő ur nélkül is, de ha nem volt más segítségük a drágasággal szemben, s az értéktelen atyai tanácsokkal még senkiről sem gondoskodtak, természetesen még sem tehettek egyebet. Végre bátorságot vettek maguknak, helyesebben, a szükség bekergette őket a felügyelőhöz helyzetjavítást kérni. Azt hitték, hogy tettel fog segíteni rajtuk, de meg is adták az árát keservesen annak a merényletnek, hogy még kérni is mertek. Ezelőtt csak 50-től 70-ig ingadozott a százalék, azóta pedig 50 százaléktól lefelé száll — amint már megirtuk fentebb — egész 35-ig. Igaz, hogy megígérte a felügyelő, hogy foglalkozni fog a dologgal, de az ígéretből az lett, hogy a felügyelő uruk szerint a többi műhelyekben sokkal rosszabbul fizetik az akkordot és mégis jobban keresnek, mint ők, mert jobban tudnak dolgozni, mint ők. Ezt állítja az osztályfőnökük, ha kérni megy valamelyik hozzá és előadja, hogy a mai drágaságban 25 napra 80—90 és 95 korona havi keresetből, amekkora a múlt hónap is volt, megélni nem lehet. Pláne mikor még ebből 8 korona nyugbérre, 1.60 korona betegsegély járulékra és a biztosításra 5 korona megy. Állítsa csak össze az osztályfőnök ur és a felügyelő ur a kimutatást a tavalyi és ideai keresetről hónapok szerint, s akkor rájön, hogy nem mi vagyunk az «összeesküvők», hanem a nyomoruság, amelynek létrehozásába önöknek is nagy részük van!

Hatvan. (Műhelyi viszonyok). A hatvani műhelyi munkásoknak 1906 május elsején a munkaszünete két egész napra terjedt. Április 30-án a munkások megbízottjai megjelentek a főnöküknél és kérték a május elsei munkaszünetet, mivel már napok óta a munka nagyon megcsökkent. A főnök ur ezt egyszerűen *megtagadta* és csak délutánra akart szabadságot adni, vagy pedig *három napra*; de a megbízottak kijelentették, hogy három napra nem kell, csak a május elseji egész nap. Ő ezt nem engedte meg. Este 5 órakor azonban kiírta a hirdetési táblára, hogy *május elsején munkaszünet* és csak egy lakatos csoport inspekcióra és 2 esztergyűléses rendes munkára jön be: Ezt mi örömmel vettük tudomásul, de mikor 2-án reggel kimentünk munkába, akkor az volt kiírva, hogy *folyó hó 2-án munkaszünet*. Ugyanaz a lakatos-csoport dolgozott. A munkások ezen megütköztek és megbízottakat küldtek a főnök urhoz, hogy kérjenek felvilágosítást a 2-án tartott munkaszünetre vonatkozólag. A főnök ur erre kerekén kijelentette, hogy *nem tartozik nekünk semmiféle felvilágosítást adni*. Később azt mondta, hogy nincs munka, *lehet hogy 3-án és 4-én is sétálhatunk*, pedig az a munka sem volt befejezve, amely a műhelyben volt és amint később meggyőződöttünk, a rendezőben volt több javítási kocsik, amelyekből még 2-án délután betoltak a műhelyekbe vagy 22-öt. Mi nem akarjuk kutatni, hogy kinek a hanyagsága folytán történt az, hogy 2-án nem dolgoztunk. Lehet, hogy a főnök ur nem volt jól informálva, azonban az is lehetséges, hogy csak hivatalos presszió és személyes üldözés volt az egész. A főnök ur valószínűleg be akarta váltani a szavát, az ígért 3 napra vonatkozólag, a második napon azonban meggondolta a dolgot.

Ez meg egy másik jellemző história:

Február hóban beadtunk egy kérvényt a főnök urhoz, melyben indokolva a jelenlegi nagy drágaságot, kértük az árszabály revízióját, mert ezen árszabály, amely jelenleg Hatvanban van, csak egyes munkákra vonatkozik és nagyon régi időkből származik. Sok helyen piros tintával van javítva. Akármilyen munkára vonatkozólag kéri az ember az árszabályt, azt mondják: az nincs benne. Persze, mert még akkor vasoszlopos kocsik

nem voltak, mikor ez az árszabály készült. A kérvénynek az lett az eredménye, hogy a műhelyhez adtak 4 napszámot, aki a nehezebb tárgyakat viszi, a mi más műhelyekben már régen be van vezetve.

De ezzel a mi keresetünk nem emelkedik, mert mi több munkát nem tudunk elvégezni, mint amennyit egy napra betolnak és amennyit a művezetők fölvesznek.

Az árszabály-újítást megtagadták, mert bebizonyították, hogy az átlagos százalék 50—60 közt van, de arról elfelejtkeztek az urak, hogy *mink 6 hónapra át 19, 20 és 21 napot dolgozunk* és 6 hónapra át 24—25 napot dolgozunk és havonta 30—31 napot élni kell. Ilyen kevés időt azért csinálunk, mert *nincs fedett műhely*. Egész éven át ki vagyunk téve az idő minden viszontagságainak. Ha a havi keresetet átlagosan vesszük, *nem jut minden napra rendes alapbér*.

A bognárok, kivált ha vasoszlopos kocsik csinálnak, a munkaidőre sem keresik meg az alapbért, mert azokért a deszkákért is csak annyit kapnak, mint a szeges deszkákért. Hasonló árak vannak a lakatosoknál és többi szakmánál, úgy hogy igazán humánusan cselekednék a felsőbbiség, ha az árszabály revízióját megcsinálná. Szomorú dolog még az is, hogy a feljebbvalók nagyon *szereplik a személyeskedést* az egyes csoportokkal szemben, mert egyes csoportok állandóan részesülnek jó munkában, míg a többi kinlódik a rosszul díjazott munkával. Azelőtt ugyanannyi kocsin, mint most, sokkal több munkát csinálhattunk. A művezetők ezt azzal indokolják, hogy nem üzletveszélyes és annyira korlátozzák a munka-főlvételt, hogy egyes csoportok nem képesek napról-napra az alapbért megkeresni.

Dombóvár (fűtőházi munkások helyzete). Mi eddig csak azt tudtuk, hogy kegyelmet csak császárok, királyok és istenek osztogathatnak, de most, mint dombóvári munkástársainktól értesülünk, a dombóvári fűtőházi főnök ur is prédálgatja ezt a drága portékát. Utána néztünk a vasutasok címtárában, hogy nem az Isten kegyelméből van-e ő oda állítva a dombóvári fűtőház élére, de sajnos nem találtuk meg. Azonban meglehet, hogy a fűtőházi főnök ur van ott kegyelemből és azért mondogatja, hogyha munkásai egy kis bérjavítást kérnek, hogy *ő kegyelemből tartja* a munkásokat. Köszönjük a fűtőházi főnök ur kegyelmét, tartsa csak meg magának. Mikor a munkások a tüdő-rontó füstben és szénporban 24 óráig kell, hogy dolgozzanak éhbérért, ha ez is kegyelem, akkor a fűtőházi főnök ur legalább is kegyelemből és szánalomból van szolgálatban. Kérjük tehát, hogy a béremelés terén nem kegyelemből, hanem az igazság szerint járjon el, mert féltő, hogy a dombóvári munkások kifogynak nemcsak a kegyelemből, hanem a türelemből is.

Mezőtur. (Az a nyolc napi szabadság). A «Magyar Vasutas»-ban olvastuk az aradi főnökségnek azt az élére állított okoskodását, mellyel a díjazás mellett megadott nyolc napi szabadságidő tárgyában hozott. Sajnos, az ilyen dolog könnyen megesis az aradi üzletvezetőség területén, de miért? Azért, mert az üzletvezetőség folyó évi március hó 10-én 2898—I. szám alatt kiadott oly tartalmu rendeletet, mely a nyolc napi szabadságidő díjazás melletti élvezetének teljesen a nyakára hág. Már most még az igazgatóság ezt a furcsa rendeletet vissza nem vonatja, addig az aradi üzletvezetőség területén ne is álmódzunk nyolc napi szabadságról.

Mit is mond az a rendelet? Azt mondja, hogy csak az olyan vasuti munkás tarthat igényt a díjazás melletti szabadságra, akit nem kell helyettesíteni. Hát van-e ilyen fölösleges a Máv.-nál. Ugy-e nincs. Így aztán az olyan munkás, a hétköznapokon éppen úgy, mint vasár- és ünnepnapokon szünetlenül robotol, az nem juthat soha a díjazás

